

20.89x17.19	1/2	עמוד 10	מסע אחר	10/03/2014	41499451-7
מוזיאון ישראל - 20184					

כניסה א | תערוכה



מסכה מנחל חיזור בה 9,000 שנה רשות העתיקות. מוצגת במוזיאון ישו אל ירושלים צילום אלי פינגר



7.45x20.16	2/2	עמוד 11	מסע אחר	10/03/2014	41499453-9
מוזיאון ישראל - 20184					

פנים אל פנים

כתריסר מסכות אבן נדירות בנות 9,000 שנה, שמקורן בארץ ישראל, הן מדיוקנאות האדם העתיקים ביותר הידועים לנו. ב-11 במרס תיפתח במוזיאון ישראל בירושלים תערוכה חדשה, פרי עשר שנות עבודה ומחקר, שמכנסת יחדיו בפעם הראשונה את המסכות החידתיות, שכולן התגלו בארץ ישראל וחלקן התפזרו ברחבי תבל, ומציגה אותן במולדתן. התערוכה מעניקה הזדמנות חדיפעמית להתוודע אל פני האבן בעלות העוצמה המאגית והאמנותית, לחשוף את סיפורן לקהל הרחב ולהתוודע אל סודותיהן.

קבוצה קטנה ונדירה זו של מסכות אבן מסתוריות מאפשרת לנו להתבונן פנים אל פנים ביצירות שהן מהעתיקות ביותר שנעשו בדמותנו. האם דיוקנאות אלה הם בבואה של יוצריהם? למסכות מאפיינים חזותיים משותפים: חורי העיניים והפה הפעור חשוף השיניים מזכירים גולגולת אדם ומשווים למסכות הבעת תדהמה או איום. ייתכן שהחורים בצדדים נועדו לחיבור שיער, כדי להעניק למסכה מראה אנושי יותר, לעטות אותה על הפנים או לתלות אותה על עמוד או על פסל.

מן הדמיון בין המסכות המגולפות לגולגולות פולחניות של אבות קדמונים שנמצאו בכפרים באזורנו מתקופה זו - עידן ה"מהפכה החקלאית" והמעבר מחיי ציד ולקט להתיישבות קבע ולייצור מזון - אנו משערים שהמסכות ייצגו את רוחות המתים ושימשו בטקסי דת וחברה ובפולחני ריפוי וכשפים. ביצירת דמויות אנושיות למטרות פולחן, מגמה שלטת בעולם הסמלים הניאולית, ביטאו בני החברות החקלאיות הקדומות את התעצמות יכולתם לשלוט בטבע. בפעם הראשונה בתולדות האדם יוצגו הכוחות העל-טבעיים בצלמו ובדמותו. עוצמה קמאית זו הפכה את המסכות הפרהיסטוריות המקומיות ליצירות אמנות אוניברסליות ולמקור השראה לאמנות המודרנית. במוקד התערוכה תוצג קבוצת מסכות האבן וייערך מפגש אישי ורגשי של הצופה עם פניהם של האבות הקדומים. מאחורי התצוגה המרכזית, בחלק המכונה "מאחורי המסכות", ייחשפו באמצעים מיוחדים אופן הגילוי של הממצאים הנדירים והשיטות המדעיות, האמנותיות וההשוואתיות שבעזרתן למדו על מקורם, על גילם ועל תפקידם של ממצאים אלה.